

De fietsvriendelijke wijk

Openbare ideeënprijsvraag Openbare Ruimte en Stedenbouwkundige ontwikkeling

Fietsersbond

Postbus 2828
3500 GV Utrecht
030-2918171
info@fietsersbond.nl
www.fietsersbond.nl

1 Aanleiding

De fiets stijgt de laatste jaren in populariteit. Met zijn allen, jong, oud, rijk, arm, trendy en klassiek trappen we jaarlijks meer dan 14,7 miljard kilometers weg. Met de stijgende olieprijs en de trend om gezond te leven zal dat aantal alleen maar toenemen. Verkeerskundigen krijgen gelukkig steeds meer aandacht voor de fietser en proberen daar waar het mogelijk is veilige fietspaden en fietsparkeerruimte te creëren. Dat is echter vaak knap lastig omdat steden en oude en nieuwe wijken wél zijn gepland met het oog op doorstroming en parkeren van het autoverkeer, maar niet zijn ingericht op een hoog fietsgebruik en op voorzieningen die daarbij nodig zijn. Dit betekent dat er vrijwel nooit optimale voorzieningen voor fietsers gerealiseerd worden.

2 De prijsvraag

De Fietsersbond komt op voor de belangen van fietsers en streeft naar meer en betere fietsvoorzieningen. De bond heeft een belangrijke rol in de lobby voor en advisering over goede fietsvoorzieningen aan lokale, regionale en landelijke overheden. Ook werkt de bond samen met woningcorporaties aan wijken die uitnodigen tot bewegen en dus tot fietsen. De Fietsersbond verwacht dat als ontwerpers van wijken vanaf het begin van de planfase de fiets als uitgangspunt nemen, er een wereld te winnen is op het gebied van veiligheid, gezondheid, sociale veiligheid, gezelligheid, speelruimte, zelfstandige mobiliteit en ruimte om elkaar te ontmoeten. De Fietsersbond is met het project 'Wijken voor de Fiets' actief in een aantal Vogelaarwijken. Hierbij denkt de bond mee in de herstructureringsplannen om de fiets een goede plek te geven in de wijk.

Om ideeën te genereren voor het fietsvriendelijk herstructureren van wijken en om integratie tussen verkeer en stedenbouw te stimuleren schrijft de fietsersbond een ideeënprijsvraag uit.

De Fietsersbond roept daartoe professionals en studenten in het vakgebied openbare ruimte en stedenbouwkundige ontwikkeling op, om in het ontwerp een zogenaamde 'Vogelaarwijk' te herstructureren met de fiets als uitgangspunt en die uitnodigt tot -veilig- bewegen voor jong en oud.

De prijsvraag wordt op 29 oktober 2008 gelanceerd door Elly van Kooten, directeur wijken van het ministerie van VROM.

De beste resultaten van de ontwerpwedstrijd zullen door de Fietsersbond bij inspraak over herstructureringsplannen worden getoond.

Deze prijsvraag wordt georganiseerd door de Fietsersbond. In het onderstaande wedstrijdprogramma zijn de vraagstelling en alle regels die gelden tijdens deze prijsvraag gespecificeerd. Dit wedstrijdprogramma is bindend voor de uitschrijver en de juryleden. De deelnemers geven door inzending aan dit wedstrijdprogramma te onderschrijven.

Dit wedstrijdprogramma is opgesteld volgens het model-wedstrijdprogramma voor een prijsvraag, zoals beschreven in het Kompas en genoemd in het Convenant Wedstrijden op het gebied van architectuur, stedenbouw en landschapsarchitectuur.

3 Wedstrijdprogramma

3.1 Locatie

Deelnemers mogen kiezen uit één van de 40 zogenaamde 'Vogelaarwijken'. Deze wijken staan beschreven op <http://kenniscentrawijken.vrom.nl>.

Achtergrondinformatie (niet verplicht)

- Publicatie: Panbureau voor de Leefomgeving 'Krachtwijken met Karakter' NAI uitgevers, 2008
- <http://www.vrom.nl/pagina.html?id=31051> (min.vrom.nl/krachtwijkenactueel)
- 9 van de 18 gemeenten (waarbinnen de 40 wijken liggen) doen mee aan het experiment 'Gezonde Wijkaanpak'. In deze wijken is extra veel aandacht voor herstructurering met het oog op meer beweging. Voor specifieke informatie over de 'Gezonde Wijkaanpak': Ron Lemmers, min. VROM/ VWS, ron.lemmers@minvrom.nl, 070-3394745 of Laetitia Kuijpers, min VROM/ VWS, la.kuijpers@minvws.nl, 070 – 3405285

3.2 Opgave

De opgave betreft een ontwerp voor een fietsvriendelijke wijk, een wijk waarin de fiets en fietser centraal staan. De gebouwde omgeving moet uitnodigen om de fiets te verkiezen boven de auto, niet alleen vanuit verkeerskundig oogpunt, maar ook vanuit de ruimtelijke inrichting en ontwerp. Het ontwerp wordt gebaseerd op een bestaande, door de deelnemer zelf te kiezen, Vogelaarwijk, in de omgeving van een schoolgebouw. Het ontwerp bevat herstructurering van bestaande fietsroutes en de nodige bergingsmogelijkheden, zowel bij de woning als in de openbare ruimte (inclusief een ontwerp voor een gedetailleerde fietsenberging). Autogebruik en parkeergelegenheid voor auto's worden realistisch betrokken.

3.3 Randvoorwaarden

Het ontwerp moet voldoen aan de verplichte elementen uit het programma van eisen

Programma van eisen

Het programma van eisen bestaat uit de volgende verplichte elementen

Algemeen:

- Veiligheid van alle verkeersdeelnemers is erg belangrijk

Ruimtelijk programma:

- Uitgangspunt is de werkelijke situatie in de wijk (demografische gegevens/gezinssamenstelling, autobezit per gezin, verhouding sociale woningbouw/ vrije sector, winkels, bedrijven etc.)
- Aandacht voor stalling van fietsen zowel bij de woning als elders in de wijk, bij bestemmingen zoals winkels, bedrijven en overige voorzieningen.
- Aandacht voor parkeergelegenheid voor auto's
- Er moet een basisschool in de wijk aanwezig zijn
- In Nederland zijn er gebieden die momenteel en in de toekomst krimpen en gebieden die verdichten qua inwoneraantal. Houdt rekening met deze demografische gegevens in de gekozen Vogelaarwijk. Op basis van deze gegevens kan sloop of nieuwbouw plaatsvinden in het ontwerp.

3.4 De wedstrijdregels

Namen en adressen

Deze prijsvraag wordt aangeduid met de naam *Fietsvriendelijke wijk. Ontwerpwedstrijd openbare ruimte en stedenbouwkundige ontwikkeling* en wordt uitgeschreven door de Fietsersbond.

Namens de uitschrijver treedt op als contactpersoon: Fietsersbond, Miriam van Bree, 030-2918168, vanbree@fietsersbond.nl, Postbus 2828, 3500 GV Utrecht.

Soort prijsvraag

De prijsvraag Fietsvriendelijke wijk is een openbare ideeënprijsvraag.

Doelstellingen

De doelstellingen van deze prijsvraag zijn:

- Het stimuleren en onder de aandacht brengen van fietsvriendelijke ontwerpen bij ontwerpers en beleidsmakers.
- Het vinden van doeltreffende, realiseerbare ontwerpen.
- Het bevorderen van de vakinhoudelijke ontwikkeling en integratie van de vakgebieden stedenbouw en verkeer.

Deelnemers

Deelname staat open voor 2 categorieën:

- Vakwereld (architecten, stedenbouwkundigen, landschapsarchitecten, planologen, adviseurs infrastructuur en interdisciplinair gecombineerde teams.)
- Studenten (architectuur, stedenbouw, landschapsarchitectuur, planologie en interdisciplinair gecombineerde teams.)

Professionals en studenten in het vakgebied openbare ruimte en stedenbouwkundige ontwikkeling strijden ieder in hun eigen categorie.

Uitgesloten van deelname zijn de juryleden en hun bureaus evenals degenen die op enigerlei wijze betrokken zijn geweest bij de voorbereiding van de prijsvraag.

Inzendingen

De inzendingen moeten bestaan uit de volgende bescheiden:

- In totaal max. 2 staande panelen van het formaat A1 (foamboard, 5 mm dik) met daarop:
- ~~Plattegrond van de wijk, schaal 1:1000.~~
- De plattegrond zal bergingsoplossingen tonen voor fietsen die momenteel op straat staan. Van één van deze varianten wordt een gedetailleerd ontwerp verwacht, schaal 1:50
- Ruimtelijke presentatie van de schoolomgeving: 3D visualisatie
- Teksttoelichting maximaal 1000 woorden
- Een CD rom met de panelen als .jpg-formaat (300dpi) (ivm drukwerk/ website)

Naar aanleiding van een groot aantal vragen over de onmogelijkheid om de wijk in zijn geheel in de schaal 1:1000 op de A1 foamborden te plaatsen, is besloten om voor de plattegrond van de wijk de schaal te wijzigen in 1:10.000. Dit is aan alle inschrijvers bekend gemaakt.

Alle bescheiden dienen in enkelvoud te worden ingeleverd:

Materiaal dat niet is gevraagd wordt niet in de beoordeling betrokken.

De inzendingen dienen anoniem te zijn. Alle ontwerpen moeten worden ingezonden onder motto, bestaande uit Latijnse lettervormen of Arabische dan wel Romeinse cijfers. Het motto moet voorkomen op alle bij de inzending behorende bescheiden en de verpakking daarvan.

Wordt door een inzender meer dan één ontwerp ingezonden, dan moet voor elk ontwerp een ander motto worden gekozen en elk ontwerp afzonderlijk worden verpakt en verzonden. Er mogen geen varianten worden ingediend.

Op geen der stukken van de inzending of de verpakking mag het handschrift van de ontwerper voorkomen, noch enig teken of lakstempel of iets dergelijks, waaruit de herkomst van het ontwerp zou kunnen worden afgeleid.

De inzending dient vergezeld te gaan van twee brieven:

- een naambrief, een gesloten enveloppe met buitenop het motto, de categorie 'Vakwereld' of 'Student' en de vermelding 'naambrief' en binnenin:
- naam en adres van de inzender (in geval van een gezamenlijk ontwerp moet duidelijk aangegeven worden wie van het team de hoofdverantwoordelijke is)
- een verklaring dat het ontwerp het geestelijk eigendom is van de ontwerper;
- Voor studenten: een vermelding van het registratienummer/ inschrijvingsnummer van studierichting of instituut. Voor de vakwereld: vermelding discipline.
- een adresbrief, een gesloten enveloppe met buitenop het motto en de vermelding 'adresbrief' en binnenin een correspondentieadres, niet zijnde het adres van de inzender. De adresbrief dient ertoe om zonodig in contact te kunnen treden met de inzender, zonder dat de anonimiteit wordt doorbroken.

De jury heeft de bevoegdheid alle naambrieven na de uitspraak te openen en de namen van de inzenders bekend te maken.

Tijdschema van de prijsvraag

De prijsvraag verloopt volgens het onderstaande tijdschema:

- Lancering prijsvraag 29 oktober 2008
- Opening inschrijving maandag 3 november
- Indienen tussentijdse informatie uiterlijk op 13 maart 2009
- Beantwoording vragen uiterlijk op 30 maart 2009
- Sluiting inschrijfdatum op 1 mei 2009 om 16.00
- Sluiting inzenddatum op 8 mei 2009 om 16.00 uur
- Bekendmaking prijswinnaars 16 juni 2009

De inzendingen dienen uiterlijk 8 mei 2009 binnen te zijn op het kantoor van de Fietsersbond vóór 16.00. De inzendingen kunnen worden afgeleverd op 27, 28, 29, 30 april en 1, 4, 5, 6, 7, 8 mei 2009 tussen 09.00-16.00: Landelijk Bureau Fietsersbond, Balistraat 59, 3531 PV Utrecht. Of per post toegezonden worden: Landelijk bureau Fietsersbond, Postbus 2828, 3500 GV Utrecht. Inzendingen die na 16.00 uur op 8 mei binnenkomen, worden niet meer geaccepteerd.

Tussentijdse informatie

Schriftelijke vragen met betrekking tot het wedstrijdprogramma kunnen worden ingediend uiterlijk op 13 maart 2009 via het vragenformulier op de website. Na de vragenronde worden alle gestelde vragen met de daarbij behorende antwoorden en relevante informatie in één document op schrift gesteld en uiterlijk op 30 maart 2009 door plaatsing op de website aan alle deelnemers ter beschikking gesteld. Dit document geldt vanaf dat moment als aanhangsel van het wedstrijdprogramma en heeft dezelfde binding.

Overleg buiten deze procedure is niet toegestaan.

Jury

De inzendingen worden beoordeeld door een jury bestaande uit de volgende leden:

- Elco Brinkman, voorzitter Bouwend Nederland, tevens voorzitter van de jury

- Ton Venhoeven, rijksadviseur voor de infrastructuur, oprichter/ architect VenhoevenCS Architecten BV en hoogleraar TU Eindhoven
- Ineke Spapé, lector Verkeer en Stedenbouw aan de NHTV Internationale Hogeschool in Breda, directielid SOAB, adviseurs voor woning en leefomgeving
- Job van den Berg, bestuurslid Fietsersbond, directie DHV Management Consultants
- Francine Houben, directeur/architect Mecanoo architecten

Miriam van Bree, teamhoofd beleidsbeïnvloeding en onderzoek Fietsersbond, is secretaris zonder stemrecht.

De jury is onafhankelijk van de deelnemers en doet een autonome uitspraak.

Beoordelingscriteria

De inzendingen worden beoordeeld op basis van de onderstaande criteria.

- Inventiviteit
- Haalbaarheid
- Mate van uitnodigen tot fietsgebruik

Beoordelingsprocedure

De beoordelingsprocedure verloopt als volgt:

a) toetsingsfase:

Na het inleveren van de inzendingen worden deze in week 20 (11 tot en met 15 mei 2009) getoetst door de Fietsersbond.

De inzendingen worden getoetst aan de randvoorwaarden zoals die genoemd zijn in dit wedstrijdprogramma. Tevens worden de inzendingen getoetst aan de wedstrijdregels zoals genoemd in dit wedstrijdprogramma. Inzendingen die niet aan deze voorwaarden voldoen worden niet in de beoordeling betrokken. De beslissing hierover wordt genomen door de Fietsersbond.

Tevens wordt getoetst op welke wijze in de inzendingen wordt omgegaan met de indicaties. De resultaten hiervan worden ter beschikking gesteld aan de jury.

b) beoordelingsfase:

Tussen 18 mei en 5 juni 2009 vindt de beoordeling plaats.

De jury beoordeelt de wijze waarop de inzendingen reageren op de opgave, randvoorwaarden en programma van eisen, en analyseert de inzendingen op de afzonderlijke beoordelingscriteria.

Vervolgens geeft de jury op basis van een integrale beoordeling aan welke inzendingen voor bekroning in aanmerking komen, en geeft een rangorde aan. Uitschrijver en deelnemers zullen zich onvoorwaardelijk aan de uitspraak van de jury onderwerpen.

Op 16 juni 2009, in de middag, wordt de jury-uitspraak bekendgemaakt en worden de naambrieven geopend.

Juryrapport

Op 16 juni 2009 is het rapport van de jury beschikbaar. Het rapport van de jury is schriftelijk en openbaar.

Het juryrapport bevat een algemene interpretatie van de gehanteerde beoordelingscriteria en het verloop van de beoordeling en geeft per categorie aan in welke ronde de niet bekroonde ontwerpen zijn afgevallen.

Voor de inzendingen die de laatste beoordelingsronde hebben gehaald bevat het rapport per ontwerp een overzicht van wat de toetsing aan deze criteria heeft opgeleverd.

Bovendien bevat het juryrapport een evaluatie van de resultaten van de prijsvraag en aanbevelingen aan de uitschrijver.

Prijzen

Het totale prijzenbedrag bedraagt € 9750,- exclusief de door de uitschrijver te vergoeden BTW.

Het prijzenbedrag wordt als volgt verdeeld:

Categorie vakwereld:

- De eerste prijs bedraagt € 5000,-
- De tweede prijs bedraagt € 2000,-
- De derde prijs bedraagt € 1000,-

Categorie studenten:

- De eerste prijs bedraagt € 1000,-
- De tweede prijs bedraagt € 500,-
- De derde prijs bedraagt € 250,-

De uitschrijver zal het totale prijzenbedrag uitbetalen, en wel uiterlijk 2 maanden na de bekendmaking.

Publiciteit, publicaties en tentoonstelling

Het is deelnemers, juryleden of anderen dan de interne coördinator (Miriam van Bree), niet toegestaan in de publiciteit te treden over zaken die inhoudelijk samenhangen met de inzendingen of de prijsvraag als zodanig, voordat het besluit van de uitschrijver is bekend gemaakt.

De winnende inzendingen zullen na de inzendingsdatum worden:

- Getoond door de Fietsersbond bij inspraak over herstructureringsplannen.
- Gepresenteerd op een symposium van de Fietsersbond (100 personen)
- Gepubliceerd in: het tijdschrift Vogelvrije Fietser (oplage 30.000) middels een ook los te verspreiden katern en op de website van de Fietsersbond.
- Actief bekend gemaakt aan de (vak-) pers
- Tentoongesteld: over de locatie zal nadere informatie volgen.

Auteursrechten

De inzendingen blijven het geestelijk eigendom van de deelnemers. Het staat de prijsvraaguitschrijver vrij om de ontwerpen onder naamsvermelding van de ontwerper te publiceren en tentoon te stellen.

Gebruik, verzekering, eigendom en terugzending van de ingezonden bescheiden

Alle voor de wedstrijd ingezonden stukken betreffende de ontwerpen blijven gedurende 12 weken na de uitslag (tot 4 september 2009) ter beschikking van de opdrachtgever (Fietsersbond). Het digitale materiaal wordt eigendom van de Fietsersbond, maar zal enkel gebruikt worden mét naamsvermelding van deelnemer.

Gedurende deze termijn zijn de ingezonden bescheiden niet verzekerd.

Gedurende de termijn dat de ingezonden bescheiden ter beschikking staan van de opdrachtgever, heeft de opdrachtgever het recht de ingezonden bescheiden te publiceren of te exposeren op de wijze zoals vermeld in dit wedstrijdprogramma, zonder daarvoor de ontwerper enige vergoeding schuldig te zijn. Voor afbeelding, publicatie of tentoonstelling op andere wijze, is toestemming van de ontwerper vereist.

Na afloop van deze termijn dienen de inzendingen te worden afgehaald ten kantore van de Fietsersbond tussen 7 september tot en met 2 oktober 2009, daarna zullen de nog aanwezige bescheiden worden vernietigd.

Geschillen

Voor komende geschillen -ook die welke slechts door één der partijen als zodanig worden beschouwd- die tussen uitschrijver, deelnemers en juryleden mochten ontstaan naar aanleiding van de prijsvraag, worden beslecht door arbitrage.

Arbitrage geschiedt overeenkomstig het Arbitragereglement van de Stichting Arbitrage Instituut Bouwkunst, zoals dat luidt drie maanden voor de dag waarop de inzendingen moeten worden ingeleverd.

Slot

Voor deze prijsvraag gelden de voorwaarden zoals vermeld in dit prijsvraagprogramma.